

Vejledning om opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici for kreditinstitutter (ILAAP-vejledning)

Del 1: Introduktion

- 1.1 Introduktion
- 1.2 Retsgrundlag
- 1.3 Proportionalitetshensyn
 - 1.3.1 Proportionalitetshensyn vedr. emner
 - 1.3.2 Proportionalitetshensyn vedr. dokumentationens udformning og omfang

Del 2: Instituttets samlede vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisiko

Del 3: Emner, der bør indgå i opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici

- 3.1 Organisering af likviditetsområdet i instituttet, likviditetsrapportering og -overvågning
- 3.2 Beredskabsplan
- 3.3 Daglig likviditetsstyring
- 3.4 Likviditetsbuffer, LCR og NSFR
- 3.5 Likviditetsstresstests
- 3.6 Pengeinstitutters indlånsfinansiering

Del 4: Emner, der i relevant omfang bør indgå i opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici

- 4.1 Markedsfinansiering og markedsadgang
- 4.2 Aktivbehæftelse og sikkerhedsstillelse

Del 5: Dokumentation af opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici

- 5.1 Bestyrelsesgodkendelse af dokumentation for opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici
- 5.2 Metoder
- 5.3 Koncernforhold
- 5.4 Referencedato og indberetningsfrist

Bilag 1: Eksempel på oversigt over vedlagte bilag

1.1: Introduktion

Denne vejledning erstatter Finanstilsynets vejledning nr. 9970 af 9. oktober 2017 om Vejledning om opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici for kreditinstitutter.

De danske kreditinstitutter skal årligt udarbejde dokumentation for opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici (den såkaldte ILAAP¹⁾), jf. § 3, stk.1, nr. 11, og § 8, stk. 9, i bekendtgørelse nr. 1103 af 30. juni 2022 om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl. Formålet er at sikre, at hvert enkelt institut årligt vurderer, om dets likviditets- og finansieringsrisici og styringen af disse risici harmonerer med instituttets forretningsmodel. Den væsentligste del af dokumentationen for opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici er dermed en samlet vurdering af instituttets likviditets- og finansieringspositioner samt en risikostyring af, om instituttet finder behov for at ændre på disse risici.

Denne vejledning redegør for Finanstilsynets forventninger til opgørelsen og vurderingen af likviditetsposition og likviditetsrisici i det enkelte instituts ILAAP.

Kreditinstitutter, der indgår i en koncern, bør som udgangspunkt udarbejde dokumentation for opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici både på koncern- og institutniveau. Dokumentationen bør afspejle den vægtning, som den reelle likviditetsstyring har i virksomheden på koncern- og institutniveau. Da de fleste mindre kreditinstitutvirksomheder er institutter, fremgår betegnelsen ”institut” af denne vejledning. Virksomheder, for hvem dokumentationen er relevant både på koncern- og institutniveau, bør forholde sig til vejledningens indhold både på koncern- og institutniveau.

Når der i denne vejledning er anført ”skal”, indebærer det, at instituttet skal gøre som beskrevet, fordi det følger af reguleringen. Når der er anført ”bør” eller tilsvarende, indebærer det, at institutterne kan vælge andre former for tiltag eller vurdere, at der ikke er behov for tiltag. Vejledningen er således ikke udtømmende. Det betyder, at et institut kan handle indenfor lovgivningen, selvom det er udenfor rammerne af vejledningen. Et institut kan således afvige fra denne vejlednings anvisninger, men bør i alle tilfælde kunne redegøre for, at der føres en forsvarlig likviditetsstyring.

1.2: Retsgrundlag

Siden 2013 er fokus blevet styrket på kreditinstitutternes likviditet både via regulatoriske mål (LCR- og NSFR-kravet) og via ændringer i Finanstilsynets løbende vurderinger af kreditinstitutterne. Det styrkede fokus er en følge af indførelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 575/2013 af 26. juni 2013 om tilsynsmæssige krav til kreditinstitutter og investeringsselskaber (CRR) og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/36/EU af 26. juni 2013 om adgang til at udøve virksomhed som kreditinstitut og om tilsyn med kreditinstitutter og investeringsselskaber (CRD IV).

Institutternes forpligtigelse til at opgøre og vurdere deres likviditetsposition og likviditetsrisici fremgår af § 3, stk.1, nr. 11, og § 8, stk. 10, i bekendtgørelse nr. 1103 af 30. juni 2022 om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl.

Institutternes egen vurdering af deres likviditetsposition og likviditetsrisici i deres ILAAP er et vigtigt input i de nationale tilsynsmyndigheders vurdering af institutternes likviditetsforhold. Dette fremgår også af Den Europæiske Banktilsynsmyndigheds (EBA's) retningslinjer for fælles procedurer og metoder for tilsyns-kontrol- og vurderingsprocessen (EBA/GL/2022/03). Derfor skal danske penge- og realkreditinstitutter årligt indsende dokumentation for opgørelse og vurdering af deres likviditetsposition og likviditetsrisici, jf. § 347 i lov om finansiel virksomhed¹.

1.3: Proportionalitetshensyn

Finanstilsynet forventer, at de danske SIFI-institutter, udover indholdet i denne vejledning, tager højde for alle relevante forhold i følgende retningslinjer fra Den Europæiske Banktilsynsmyndighed, EBA:

- Retningslinjer for fælles procedurer og metoder for tilsyns-kontrol- og vurderingsprocessen (SREP), især afsnit 8 og 9 om likviditetsrisici, EBA/GL/2022/03.
- Retningslinjer om ICAAP- og ILAAP-oplysninger, der indhentes til SREP-formål, især afsnit 7 om likviditetsrisici og afsnit 8, EBA/GL/2016/10.

I forhold til denne vejledning er følgende forhold fra denne vejledning særligt relevante også for danske SIFI-institutter:

- Koncernforhold, jf. afsnit 1.1 og 5.3.

- Produkter og tjenester i henhold til artikel 23 i LCR-forordningen, jf. afsnit 3.4 og bilag 2.
- Formalia vedr. bestyrelsesgodkendelse, indberetningsfrist mv., jf. afsnit 5.1-5.4.

Alle øvrige danske institutter kan som udgangspunkt leve op til Finanstilsynets forventninger til disse institutters ILAAP ved at følge denne vejledning. Vejledningen udmønter således EBA's retningslinjer proportionalt for institutter, der ikke er systemisk vigtige. Danske institutter, der ikke er systemisk vigtige, vil dog også kunne vælge en mere komplet efterlevelse af ovennævnte EBA-retningslinjer.

I denne vejledning findes to former for proportionalitetshensyn. Det ene vedrører de emner, som Finanstilsynet forventer, at institutterne forholder sig til i deres dokumentation for opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici. Det andet hensyn vedrører dokumentationens udformning og omfang.

1.3.1 : Proportionalitetshensyn vedr. emner

Finanstilsynet forventer, at alle institutter udarbejder en samlet vurdering af deres likviditets- og finansierings- position samt deres likviditetsrisiko, jf. vejledningens del 2. Det bør fremgå af denne vurdering, om instituttet vurderer, at der er behov for at ændre på disse.

I vejledningens del 3 og del 4 indgår en række emner, som institutterne bør lægge til grund for den samlede vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisiko. Emnerne i del 3 og 4 er opstillet i den rækkefølge, der svarer til Finanstilsynets umiddelbare forventninger til emnernes relevans for mindre pengeinstitutter. Pengeinstitutterne bør forholde sig til alle emner i vejledningens del 3. I vejledningens del 4 indgår emner af relevans for nogle pengeinstitutter. Hvert enkelt pengeinstitut må forholde sig til, om emnerne i vejledningens del 4 er relevante for instituttet. Instituttet skal dog altid vurdere, om der er emner, som er relevante for instituttet, der ikke er omfattet af vejledningen, ligesom instituttet til hver en tid bør afspejle makroøkonomiske udviklinger og aktuelle risici i deres risikostyring og ILAAP. Finanstilsynet forventer desuden, at institutterne forholder sig til Finanstilsynets løbende afgørelser og kommunikation på området, og tager højde herfor i deres ILAAP i relevant omfang. Realkreditinstitutter bør forholde sig til de emner i både del 3 og del 4, der er relevante i forhold til deres forretningsmodel. Finanstilsynet forventer således naturligvis ikke, at realkreditinstitutter forholder sig til afsnit 3.6 om pengeinstitutters indlånsfinansiering.

1.3.2 : Proportionalitetshensyn vedr. dokumentationens udformning og omfang

Institutternes dokumentation kan bestå af et hoveddokument samt en række bilag. Hoveddokumentet bør have en indholdsfortegnelse og en bilagsoversigt. Bilag 1 til denne vejledning indeholder et eksempel på, hvordan en bilagsoversigt kan struktureres. Hoveddokumentet bør indeholde konkrete henvisninger til specifikke dele af de vedlagte bilag.

For hvert emne i vejledningens del 2-4 er der anført, hvilke politikker, opgørelser mv. institutterne f.eks. kan tage udgangspunkt i ved vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici. En del af disse politikker, opgørelser mv. er baseret på den dokumentation, som Finanstilsynet forventer, at instituttet har, jf. kravene i bilag 4 i bekendtgørelse nr. 1103 af 30. juni 2022 om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl. Likviditetspolitikken bør altid være vedlagt som bilag og med ændringsmarkeringer siden seneste ILAAP. Hvor det er relevant, bør institutterne inddrage yderligere eller anden dokumentation ud over den, der er anført i vejledningen, sådan at instituttets dokumentation for opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici er tilstrækkeligt underbygget og institutspecifik.

For realkreditinstitutter og for store og mellemstore pengeinstitutter forventer Finanstilsynet, at

hoveddokumentet inneholder alle relevante oppgørelser og vurderinger, mens bilagsmaterialet alene er af supplerende og dokumenterende karakter.

For mindre pengeinstitutter, dvs. pengeinstitutter i gruppe 3 og 4 og de mindste pengeinstitutter i gruppe 6 i Finanstilsynets størrelsesgruppering, forventer Finanstilsynet, at hoveddokumentet indeholder instituttets samlede vurdering. Desuden bør instituttet beskrive i hoveddokumentet, hvordan det forholder sig til emnerne i vejledningens del 3 (og emnerne i vejledningens del 4, hvis instituttet skønner det relevant). Beskrivelsen behøver ikke at indeholde fulde opgørelser og vurderinger, såfremt instituttet henviser til bilag, der indeholder dokumentation for disse.

Et mindre instituts dokumentation for opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici kan eksempelvis bestå af:

- hoveddokument med
 - samlet vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici, jf. vejledningens del 2
 - beskrivelse af, hvordan instituttet forholder sig til emnerne i vejledningens del 3
 - beskrivelse af, hvordan instituttet forholder sig til emnerne i vejledningens del 4, hvis det er relevant for instituttet. Som minimum bør instituttet vurdere, om emnerne i vejledningens del 4 er relevante eller ej
- en oversigt over de vedlagte bilag, jf. bilag 1 til vejledningen. Vurderingen af relevans af emner i vejledningens del 4 kan indgå her
- relevante bilag såsom
 - instituttets likviditetspolitik med ændringsmarkeringer
 - instituttets beredskabsplan for fremskaffelse af likviditet
 - instituttets interne likviditetsrapportering til direktion og bestyrelse.
 - andre dokumenter som er kritiske for at Finanstilsynet kan vurdere instituttets ILAAP, likviditetspolitik, beredskabsplan mv. (fx instituttets genopretningsplan, hvis der henvises hertil i instituttets likviditetsberedskabsplan).

Del 2: Instituttets samlede vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisiko

Finanstilsynet forventer, at instituttet opsummerer de resultater, som opgørelsen og vurderingen af instituttets likviditetsposition og likviditetsrisici har givet anledning til.

På baggrund af denne opsummering skal instituttet foretage en samlet konkluderende vurdering af sine likviditets- og finansieringspositioner. Instituttet skal desuden vurdere, om de fastlagte likviditetsmål er passende og reflekterer den finansieringsprofil og de likviditetsrisici, som instituttet har identificeret og beskrevet i dokumentation for opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici.

Specifikt skal instituttet vurdere, om likviditetsbufferens niveau er passende i forhold til de aktuelle og de ønskede likviditetsrisici. Desuden skal instituttet specifikt vurdere, om finansieringsstrukturen afspejler instituttets aktuelle og forventede finansieringsmuligheder, hvad enten finansieringen er baseret på indlån, egenkapital eller markedsfinansiering.

Hvis instituttet vurderer, at der er behov for at ændre på likviditetsposition, likviditetsrisikoprofil eller risikostyring på likviditetsområdet, bør det fremgå, hvilke ændringer instituttet påtænker at gennemføre.

I den samlede vurdering bør instituttet forholde sig til, om:

- instituttet har en forsvarlig likviditet og en forsvarlig finansieringsstruktur, jf. bilag 4, nr. 6, i bekendtgørelse nr. 1103 af 30. juni 2022 om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl.

- instituttets aktuelle likviditetsposition og likviditetsmålsætninger er passende i forhold til instituttets finansierungsstruktur, likviditetsrisici og risikostyringen på likviditetsområdet, dvs. både aktuelt, fremadskuende og i en stresset situation. Likviditetsmålsætningen kan både være det fastlagte risikoniveau i likviditetspolitikken og andre interne målsætninger for likviditetsrisici. Vurdering af den aktuelle likviditetsposition i forhold til risikostyringen kan f.eks. ske i forhold til likviditetsstresstests og beredskabsplan for fremskaffelse af likviditet
- instituttets risikostyring på likviditetsområdet er passende i forhold til instituttets størrelse og det risikoniveau, som er fastlagt i likviditetspolitikken, jf. kravene i bilag 4 i bekendtgørelse nr. 1103 af 30 juni 2022 om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl., herunder kravet i bilag 4, nr. 40 om risikostyring.

Del 3: Emner, der bør indgå i opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici

3.1: Organisering af likviditetsområdet i instituttet, likviditetsrapportering og -overvågning

Instituttet bør forholde sig til

- instituttets organisationsdiagram for så vidt angår organiseringen af likviditetsområdet, jf. §9 i bekendtgørelse nr. 1103 af 30. juni 2022 om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl.
- den løbende likviditetsrapportering til direktion og bestyrelse, i henhold til kravene i bilag 4 i bekendtgørelse nr. 1103 af 30. juni 2022 om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl.
- likviditetspolitik, retningslinjer, forretningsgange, arbejdsbeskrivelser mv., hvor instituttet har fastsat rammer for organiseringen af likviditetsområdet, likviditetsrapportering og/eller overvågning, jf. kravene i bilag 4 i bekendtgørelse nr. 1103 af 30. juni 2022 om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl.

Instituttets opgørelse og vurdering af ovenstående kan tage afsæt i og dokumenteres ved

- den interne organisering af likviditetsområdet, herunder
 - hvor i virksomheden, likviditetsrisici kan opstå
 - ansvarsfordelingen i forhold til den løbende styring
 - eventuelle outsourcete aktiviteter på likviditetsområdet, og hvem der i så fald er ansvarlige for at følge og vurdere disse
- instituttets likviditetsrapportering, herunder
 - hvilke løbende rapporter instituttet foretager på området
 - hvor i organisationen ansvaret for rapporteringerne ligger
 - hvordan relevansen af indholdet i rapporteringerne løbende vurderes
- instituttets overvågning af likviditetsrisici, herunder
 - hvor i organisationen ansvaret for overvågningen ligger
 - hvordan og hvor hyppigt overvågningen sker i den daglige styring
 - hvordan og hvor hyppigt overvågningen af beredskabsplanens iværksættelse sker
 - hvordan og hvornår bestyrelse og direktion bliver involveret i risikostyringen på likviditetsområdet i uventede og/eller stressede situationer
- om instituttets organisering, rapportering og overvågning har betydning for den likviditets- og fundingposition, som instituttet aktuelt har eller påtænker at få.

3.2: Beredskabsplan for fremskaffelse af likviditet og finansiering

Instituttet bør forholde sig til

beredskabsplanens afsnit, i bilag 4, punkt 16-20, i bekendtgørelse nr. 1103 af 30. juni 2022 om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl.

Instituttets opgørelse og vurdering af ovenstående kan tage afsæt i og dokumenteres ved

- hvor meget likviditet hvert tiltag i beredskabsplanen kan generere, herunder om denne likviditet er tilstrækkelig til at dække instituttets likviditetsbehov i tilfælde af et hårdt likviditetsstress
- om tiltagene i beredskabsplanen forventes at virke så hurtigt, at instituttet kan overholde sine fastsatte grænser for likviditetsrisici under hårdt stress
- om instituttets samlede vurdering af beredskabsplanen har betydning for den likviditets- og finansieringsposition, som instituttet aktuelt har eller påtænker at få.
- Hvilken effekt tiltagene har på de regulatoriske krav LCR og NSFR

3.3: Daglig likviditetsstyring

Instituttet bør forholde sig til

- grænser for likviditetsrisici, f.eks. som fastsat i likviditetspolitikken, jf. bilag 4, punkt 7, litra b, i bekendtgørelse nr. 1103 af 30. juni 2022 om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl.
- overvågning og måling af den daglige likviditet jf. bilag 4 punkt 30, punkt 31 i bekendtgørelse nr. 1103 af 30. juni 2022 om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl.
- eventuelle betalinger eller andre forpligtelser, som instituttet ikke har opfyldt rettidigt over det seneste år, og tilhørende forklaringer på årsager
- instituttets behov for intradagslikviditet opgjort på relevante tidspunkter over det seneste år

Instituttets opgørelse og vurdering af ovenstående kan tage afsæt i og dokumenteres ved

- om likviditetspositionen er passende opdelt mht. væsentlige valutaer og geografisk lokalitet
- håndteringen af pludseligt opståede likviditetsbehov, f.eks. som følge af forsinkede betalinger, IT- fejl, menneskelige fejl mv.
- om instituttets kortsigtede likviditetsstyring og -prognoser er passende i forhold til volatiliteten i likviditetsbehovet
- om der er juridiske eller regulatoriske begrænsninger for overførsel af likviditet indenfor koncernen eller likviditetsundergruppen, hvis dette er relevant for instituttet.
- instituttets likviditetsprognose og cash flow-opgørelse af daglig likviditet i relevant omfang
- en opgørelse af volatiliteten i instituttets dag-til-dag-likviditetsbehov, og hvis relevant for instituttet en opgørelse af behovet for intradagslikviditet.
- instituttets behov for intradagslikviditet og konsekvenserne heraf for størrelsen af instituttets likviditetsbuffer
- instituttets mulighed for at tilvejebringe yderligere intradagslikviditet, eksempelvis via sikkerhedsstillelse hos modparter eller centralbanker

3.4: Likviditetsbuffer, LCR og NSFR

Instituttet bør forholde sig til

- likviditetspolitikens afsnit om LCR, NSFR og likviditetsbuffer, jf. bilag 4, punkt 7, litra b, punkt 8 og punkt 25, i bekendtgørelse nr. 1103 af 30. juni 2022 om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl.
- opgørelse og overvågning af LCR, NSFR og likviditetsbuffer, der f.eks. kan indgå i den løbende likviditetsrapportering til direktion og bestyrelse, jf. bilag 4 punkt 14, punkt 29 og punkt 40 i bekendtgørelse nr. 1103 af 30. juni 2022 om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl.
- opgørelse af produkter og tjenester i henhold til artikel 23 i LCR-forordningen
- Sikre dokumentation for antagelser, metodevalg og processer for opgørelse af LCR og NSFR jf. Bilag 4 punkt 36 i bekendtgørelse nr. 1103 af 30. juni 2022 om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl.

Instituttets opgørelse og vurdering af ovenstående kan tage afsæt i og dokumenteres ved

- om instituttets LCR-niveau og LCR-målsætning er passende i forhold til dets størrelse og risikoprofil, herunder volatiliteten i instituttets LCR-krav
- om frekvensen for og omfanget af opgørelse af LCR-kravet sikrer, at instituttet til enhver tid kan overholde LCR-kravet i henhold til artikel 414 i CRR
- om instituttet har væsentlige udgående pengestrømme for produkter og tjenester i henhold til artikel 23 i LCR-forordningen, og hvilke outflow-satser instituttet i så fald anvender
- om likviditetsbufferen har en passende størrelse og er tilstrækkelig diversificeret i forhold til instituttets størrelse og risikoprofil
- om instituttets NSFR-niveau og NSFR-målsætning er passende i forhold til instituttets størrelse og risikoprofil
- hvilke nøglekategorier, der driver NSFR-nøgletallet
- om frekvensen for og omfanget af opgørelse af NSFR-kravet sikrer, at instituttet til enhver tid kan overholde NSFR-kravet i henhold til artikel 414 og 428b i CRR.

3.5: Likviditetsstresstests

Instituttet bør forholde sig til stresstests afsnit, i bilag 4, punkt 21 til 25, i bekendtgørelse nr. 1103 af 30. juni 2022 om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl.

Instituttets metoder til vurdering af potentielle likviditetsmæssige virkninger af stress som fastsat i likviditetspolitik, retningslinjer, forretningsgange, arbejdsbeskrivelser mv., jf. kravene i bilag 4, punkt 7, litra a, b og punkt 36, i bekendtgørelse nr. 1103 af 30. juni 2022 om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl.

Instituttets opgørelse og vurdering af ovenstående kan tage afsæt i og dokumenteres ved

- om instituttets aktuelle likviditetsposition og likviditetsmålsætning er tilstrækkelig til at kunne modstå en stresset situation
- om instituttet i passende omfang anvender resultater fra sine metoder til vurdering af potentielle likviditetsmæssige virkninger af stress
- hvordan likviditetsforholdene bliver påvirket i relevante stress-scenarier, og hvordan eventuelle tiltag i beredskabsplanen kan tages i brug
- hvordan stresstestresultater bliver anvendt i den løbende likviditetsplanlægning
- om instituttets metoder til vurdering af potentielle likviditetsmæssige virkninger af stress afspejler instituttets forhold i tilstrækkelig grad:

- Institutter, der udfører likviditetsstresstests regelmæssigt, bør vurdere scenarierne i de udførte stresstests med udgangspunkt i stresstestens hårdhedsgrad og antagelserne bag stresstesten
- Mindre pengeinstitutter med et betydeligt indlånsoverskud og en betydelig solvensoverdækning samt en meget enkel forretningsmodel kan fastsætte en række stressindikatorer i stedet for at udføre likviditetsstresstests regelmæssigt. Disse institutter bør vurdere, om de fastsatte stressindikatorer er hensigtsmæssige i forhold til de fastsatte grænser for likviditetsrisici.

3.6: Pengeinstitutters indlånsfinansiering

Instituttet bør forholde sig til

- om sammensætningen af indlån er passende i forhold til instituttets risikoprofil og størrelse
- instituttets grænser for likviditets- og finansieringsrisici, instituttets finansieringsstruktur og hvordan instituttet opgør sine likviditetsrisici, f.eks. med udgangspunkt i instituttets likviditetspolitik eller retningslinjer, jf. bilag 4, punkt 7, litra a, og punkt 9, litra b og d, i bekendtgørelse nr. 1103 af 30. juni 2022 om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl.
- instituttets forventninger til likviditets- og finansieringsrisici, f.eks. med udgangspunkt i instituttets budgetterede udvikling i indlån og udlån eller lignende
- instituttets løbende rapportering til direktion og bestyrelse på likviditetsområdet eller andre opgørelser, hvor instituttets indlånsfinansiering fremgår, jf. bilag 4, punkt 40, litra a, i bekendtgørelse nr. 1103 af 30. juni 2022 om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl.
- om instituttet budgetterer med indlånsunderskud
- om den løbetidstransformation, der er som følge af institutternes almindelige drift med lange aktiver og kortløbende passiver, er indenfor acceptable og styrbare grænser, særligt den del af løbetidstransformationen der ligger ud over 1 år og dermed udenfor NSFR-horisonten.

Instituttets opgørelse og vurdering af ovenstående kan tage afsæt i og dokumenteres ved

- en opgørelse af, hvilke ind- og udlån kunderne har i instituttet. Herunder omfang af indlån dækket af indskydergarantiordningen og kundernes geografiske tilhørsforhold, og hvor stabilt indlånet er, f.eks. med udgangspunkt i LCR-kravets kategorisering af indlån som stabile detailindskud hhv. øvrige detailindskud, jf. artikel 24 og 25 i LCR-forordningen
- en opgørelse af indlånets fordeling på anfordring, aftaleindlån og andre typer af konti
- en oversigt over, hvornår eventuelle aftaleindlån udløber eller får ændrede betingelser, som f.eks. ændrede renter. Institutterne bør have særlig fokus på aftaleindlån, der udløber indenfor 12 måneder.
- hvor disse har et vist omfang en opgørelse over erhvervsindlån, og hvor meget disse udgør det af samlede indlånsbase og fordelt på brancher.
- hvor stabilt indlånet er, og hvordan likviditetssituationen vil se ud, hvis instituttet mister det ustabile indlån helt eller delvist

Del 4: Emner, der i relevant omfang bør indgå i opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici

4.1: Markedsfinansiering og markedsadgang til finansiering

Institutter, for hvem markedsfinansiering og markedsadgang er relevante, bør forholde sig til

- instituttets finansierungsstruktur, f.eks. med udgangspunkt i likviditetspolitikken og den aktuelle markedsfinansiering, jf. bilag 4, punkt 9, litra a til c, i bekendtgørelse nr. 1103 af 30. juni 2022 om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl.
- instituttets forventede finansierungsbehov, f.eks. ud fra et budget for de kommende år⁴⁾
- en beskrivelse af, hvordan instituttet løbende fastholder sin markedsadgang, og hvis det er relevant også eventuelle tests af instituttets markedsadgang og kapacitet til at skaffe finansiering
- eventuelle evalueringer af finansierungsplanens virkning i det omfang dette er relevant for instituttet.

Instituttets opgørelse og vurdering af ovenstående kan tage afsæt i og dokumenteres ved

- instituttets samlede finansierungsbehov, og om sammensætningen af finansiering (indlån³⁾, egenkapital, markedsfinansiering mv.) er passende i forhold til instituttets størrelse og forretningsomfang
- om instituttet har en passende restløbetid på markedsfinansieringen
- om instituttet løbende vurderer muligheden for at skaffe markedsfinansiering (mulige modparter, volumen, pris, markedsadgang, eventuel finansiering i andre valutaer end DKK)
- om instituttets plan for den løbende fornyelse af markedsfinansieringen er passende henset til instituttets finansierungsbehov. I relevant omfang bør koncentration af finansierungsrisici indgå i vurderingen
- instituttets forventede fremtidige finansierungsprofil, herunder om instituttet på sigt forventer en anden finansierungsprofil end den aktuelle og et ændret omfang af markedsfinansiering
- refinansierungsrisici, herunder særligt for realkreditinstitutter og pengeinstitutter, der kan udstede særligt dækkede obligationer
- Refinansierungsrisici vedrørende gældsstrumentsudstedelser til at opfylde af NEP- og gældsbufferkrav, jf. vejledning om forsvarlig finansierungsstruktur i forhold til NEP- og gældsbufferkravet (VEJ nr. 9927 af 17/11/2023)
- Realkreditinstitutter bør desuden forholde sig til mulighederne for at prisfastsætte f.eks. realkreditlån og mulighederne for at afsætte realkreditobligationer.

4.2: Aktivbehæftelse og sikkerhedsstillelse

Institutter, for hvem aktivbehæftelse og modtaget sikkerhedsstillelse er relevante og af et vist omfang, bør forholde sig til

- instituttets likviditetspolitik, retningslinjer, forretningsgange, arbejdsbeskrivelser mv. om aktivbehæftelse og sikkerhedsstillelse, jf. kravene i bilag 4, punkt 10, punkt 11, i bekendtgørelse nr. 1103 af 30. juni 2022 om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl.
- instituttets risikostyring og rapportering vedr. aktivbehæftelse og sikkerhedsstillelse, jf. kravene i bilag 4, punkt 40, litra d-f, i bekendtgørelse nr. 1103 af 30. juni 2022 om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl.

Instituttets opgørelse og vurdering af ovenstående kan tage afsæt i og dokumenteres ved

- om instituttet er afhængigt af aktivbehæftelse til fremskaffelse af finansiering
- stabiliteten i de kilder, som instituttet anvender til aktivbehæftelse
- om omfanget og risikostyringen af aktivbehæftelse er passende set i forhold til instituttets størrelse, forretningsmodel og risikoprofil
- om der kan opstå situationer, hvor instituttet er forpligtet til at stille yderligere sikkerhed, og hvordan sådanne situationer i så fald kan påvirke instituttets likviditetsposition
- om instituttet har mulighed for at fremskaffe yderligere finansiering via aktivbehæftelse
- i hvilket omfang modtaget sikkerhedsstillelse kan genbehæftes
- kvaliteten af modtaget sikkerhedsstillelse
- hvordan og hvornår modtaget sikkerhedsstillelse vil være tilgængelig for instituttet i en stresset situation.

Del 5: Generelle forhold vedr. opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici

5.1: Bestyrelsesgodkendelse af dokumentation for opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici

Dokumentationen for opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici skal godkendes af bestyrelsen, jf. § 3, stk. 1, nr. 11 i bekendtgørelse nr. 1103 af 30. juni 2022 om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl. Instituttet bør forud for bestyrelsens godkendelse diskutere instituttets dokumentation for opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici internt i et relevant forum, og de interne drøftelser bør dokumenteres. De interne drøftelser kan eksempelvis dokumenteres i et mødereferat.

5.2: Metoder

Hvis et institut i sin likviditetsrammesætning og -overvågning anvender opgørelsesmetoder, som afviger væsentligt fra de regulatoriske krav, bør det være beskrevet fyldestgørende i dokumentationen for opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici. Det kan f.eks. være afvigelser fra LCR-kravet, som defineret i LCR-forordningen, eller fra tilsynsdiamanterne for penge- og realkreditinstitutter, som instituttet anvender i sin risikostyring ud over de regulatoriske krav.

Opsummeringen i dokumentationen for opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici bør afspejle særlige forhold for instituttet, jf. vejledningens del 2. Særlige forhold kan eksempelvis være væsentlige påbud til instituttet fra Finanstilsynet med relevans for likviditetsområdet. Det kan også være eventuelle undtagelser⁵⁾, som instituttet efter ansøgning til Finanstilsynet har fået tilladelse til. Det gælder undtagelser fra CRR eller Kommissionens delegerede forordning (EU) 2015/61 af 10. oktober 2014 om supplerende regler til forordning (EU) nr. 575/2013 for så vidt angår likviditetsdækningskrav for kreditinstitutter (LCR-forordningen). Endelig kan der være tale om eventuelle Søjle II-likviditetskrav til instituttet, som instituttet er blevet pålagt af Finanstilsynet.

Et institut, der som led i udarbejdelsen af dokumentationen finder fejl eller mangler i risikostyringen på likviditetsområdet, bør i dokumentationen redegøre for de tiltag, som instituttet iværksætter for at rette op på de fundne fejl eller mangler. Instituttet bør desuden redegøre for de gennemførte forbedringer i det efterfølgende års dokumentation af opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici, ligesom der bør redegøres for opfølgning på Finanstilsynets eventuelle bemærkninger til den foregående ILAAP.

5.3: Koncernforhold

Institutter, der indgår i en koncern, skal udarbejde selvstændig dokumentation for opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici i henhold til § 3, stk. 1, nr. 11, og § 8, stk. 10, i bekendtgørelse nr. 1103 af 30. juni 2022 om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl. Dokumentationen skal udarbejdes for hvert enkelt institut i koncernen i henhold til § 3, stk. 1, nr. 11, og § 8, stk. 10, i bekendtgørelse nr. 1103 af 30. juni 2022 om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl. Institutter, der er undtaget fra likviditetskravene i CRR på individuelt niveau, jf. artikel 8 i CRR, behøver dog kun at udarbejde én samlet opgørelse for den relevante likviditetsundergruppe.

I tillæg til den dokumentation, der udarbejdes for hvert enkelt institut, forventes det, at der for institutter, der indgår i en koncern, udarbejdes særskilt dokumentation for opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici for koncernen. Dokumentationen på koncernniveau forventes at blive behandlet i moderens ILAAP-rapport.

Den dokumentation, der udarbejdes på institutniveau, bør afspejle instituttets specifikke forhold. Den dokumentation, der udarbejdes på koncernniveau, bør afspejle koncernens forhold i tilstrækkeligt omfang.

Selvom dokumentationen på koncernniveau forventes at blive udarbejdet i en særskilt rapport, kan der anvendes eller henvises til analyser og beskrivelser udarbejdet i dokumentationen på institutniveau, hvor det er relevant. Ligeledes kan der i den dokumentation, der udarbejdes på institutniveau, anvendes eller henvises til analyser og beskrivelser udarbejdet i dokumentationen på koncernniveau, hvor det er relevant.

5.4: Referencedato og indberetningsfrist

Pengeinstitutterne bør tage udgangspunkt i data fra ultimo året før ved opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici.

Finanstilsynet vil som udgangspunkt gennemgå institutternes opgørelser og vurderinger af deres likviditetsposition og likviditetsrisikostyring (ILAAP) på samme tidspunkt, som Finanstilsynet gennemgår institutternes solvensbehovsopgørelse og dokumentation herfor (ICAAP). Indberetningsfristen er derfor den samme som for solvensbehovsopgørelsen, dvs. senest 45 arbejdsdage efter årets udløb, jf. information på Finanstilsynets hjemmeside ([ICAAP og ILAAP | Finanstilsynet](#)).

Pengeinstitutter, der i henhold til Finanstilsynets størrelsesgruppering hører under gruppe 4, skal udarbejde dokumentationen årligt i henhold til § 3, stk. 1, nr. 11, og § 8, stk. 10, i bekendtgørelse nr. 1103 af 30. juni 2022 om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl., men er undtaget fra at indsende dokumentationen til Finanstilsynet, jf. information på Finanstilsynets hjemmeside ([ICAAP og ILAAP | Finanstilsynet](#)).

Bilag 1: Eksempel på henvisninger til bilag til opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici for mindre pengeinstitutter

Tabel 1 viser, hvordan en oversigt over henvisninger til bilag til instituttets samlede vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici kan bygges op. Tabel 1 kan anvendes til konkrete henvisninger til instituttets opgørelser, vurderinger mv. af de specifikke emner i vejledningens del 3 og 4. Hvis emnerne i vejledningens del 4 ikke er relevante for instituttet, kan dette blot anføres i tabel 1.

Tabel 1: Henvisninger til bilag til opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici

Henvisning til vejledningen	Emne	Bilag nr.	Bilagets titel	Side/punkt i bilag
Del 2	Samlet vurdering af likviditetsposition og Likviditetsrisici. Hvordan instituttet har forholdt sig til finanstilsynet tilbagemelding på seneste ILAAP			
Del 3.1	Organisering af likviditetsområdet i instituttet, likviditetsrapportering og -overvågning			
Del 3.2	Beredskabsplan			
Del 3.3	Daglig likviditetsstyring			
Del 3.4	LCR			
Del 3.4	Likviditetsbuffer			
Del 3.4	Produkter og tjenester i henhold til artikel 23 i LCR-forordning			
Del 3.5	Likviditetsstresstests			
Del 3.6	NSFR			
Del 3.7	Indlånsfinansiering			
Del 4.2	Markedsfinansiering og markedsadgang			
Del 4.3	Aktivbehæftelse og sikkerhedsstillelse			

Anm. Kolonnen ”Henvisning til vejledningen” kan udelades. Den er alene taget med her for at henvise til, hvor i vejledningen der findes mere information om emnerne oplistet i kolonnen ”Emne”.

- ¹⁾ Den Europæiske Banktilsynsmyndighed (EBA) anvender betegnelsen Internal Liquidity Adequacy Assessment Process (ILAAP).
- ²⁾ Pengeinstitutter, der i henhold til Finanstilsynets størrelsesgruppering har en arbejdende kapital på mindre end 1 mia. kr., skal udarbejde dokumentationen årligt i henhold til § 3, stk. 1, nr. 11, og § 8, stk. 10, i bekendtgørelse nr. 1103 af 30. juni 2022 om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl., men de er dog undtaget fra at indsende dokumentationen til Finanstilsynet.
- ³⁾ Finanstilsynet forventer, at kun pengeinstitutter forholder sig til indlån som en del af instituttets samlede finansieringsbehov og sammensætning af finansiering.
- ⁴⁾ Institutter, der har udarbejdet en finansieringsplan, kan tage udgangspunkt i denne. EBA's retningslinjer for fælles procedurer og metoder for tilsynskontrol og vurderingsprocessen (SREP, EBA/GL/2022/03) hhv. retningslinjer om ICAAP- og ILAAP-oplysninger, der indhentes til SREP-formål (EBA/GL/2016/10) omtaler finansieringsplaner. Et institut skal have principper for sin finansieringsstruktur og grænser for finansieringsrisici i relevant omfang, jf. bilag 4, punkt 5 og 6, i bekendtgørelse nr. 1103 af 30. juni 2022 om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl.
- ⁵⁾ Søjle II likviditetskrav og tilladelse til undtagelse fra visse dele af LCR-forordningen har indtil videre fortrinsvis været relevant for institutter med særlige forretningsmodeller eller som er systemisk vigtige. Mindre pengeinstitutter forventes fortrinsvis at fokusere på påbud fra seneste undersøgelse eller andre tilsynsreaktioner, som Finanstilsynet har meddelt instituttet.
- ⁶⁾ Dette indberettes i skema KLCDS/KLCDC, side 73, række 730-870.